

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІННОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ
РОЗВИТОК В ЕКОНОМІЦІ**

Міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна

Олександр КАЛІНІЧЕНКО –
доцент кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин, к. е. н., доцент

Петро МАКАРЕНКО –
завідувач, професор кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин,
д. е. н., професор

**Полтава
2021 р.**

Назва навчальної дисципліни	Інновації та інноваційний розвиток в економіці Вибіркова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	Викладач: Олександр Калініченко , – к. е. н., доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4 E-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	208 Агроінженерія, 201 Агрономія, 162 Біотехнології та біоінженерія, 211 Ветеринарна медицина, 133 Галузеве машинобудування, 202 Захист і карантин рослин, 101 Екологія, 051 Економіка, 292 Міжнародні економічні відносини, 126 Інформаційні системи та технології, 075 Маркетинг, 073 Менеджмент, 071 Облік і оподаткування, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 052 Політологія, 081 Право, 281 Публічне управління та адміністрування, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 035 Філологія, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 181 Харчові технології

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Інновації та інноваційний розвиток в економіці» дозволяє формувати знання в сфері економіки інновацій як на макрорівні (теорії інноваційного процесу, концепції інноваційного розвитку), так і на мікрорівні (чинники здійснення інновацій, створення та розвиток інноваційного підприємства, вибір інноваційної стратегії).

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань та вмінь щодо удосконалення економічного механізму розвитку інноваційної діяльності на макро- та мікрорівні.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних концепцій та тенденцій інноваційного розвитку; вивчення принципів державного регулювання в інноваційній економіці, цілі та інструменти економічної політики, механізми її формування; дослідження процесу формування та використання інноваційного потенціалу галузей національної економіки; вивчення взаємозв'язку та взаємовпливу різних аспектів процесу глобалізації та інноваційного розвитку.

Компетентності

Загальні

- ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Фахові

ФК 1. Здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та практичні дослідження в інноваційній економіці, а також у суміжних галузях.

ФК 2. Здатність оцінювати на макро- та мікрорівнях стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання.

ФК 3. Здатність визначати та критично оцінювати тенденції економічного й інноваційного розвитку та застосовувати їх для формування нових моделей економічних систем та процесів.

ФК 4. Здатність використовувати прийоми управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечувати результативність інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання, оцінювати ефективність процесу інвестування в інновації.

ФК 5. Здатність обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням потреб та особливостей національної економіки та міжнародного інноваційного процесу.

ФК 6. Здатність оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

ПРН 2. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосовування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.

ПРН 3. Уміти планувати механізми управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечувати результативність формування та використання інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання.

ПРН 4. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 5. Уміти виявляти закономірності й особливості розвитку міжнародного інноваційного процесу, міжнародного науково-технічного обміну й аналізувати тенденції інноваційної діяльності міжнародних компаній.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теорії інноваційного розвитку.

Тема 2. Інноваційний розвиток національних економічних систем.

Тема 3. Ринок інновацій.

Тема 4. Державне регулювання інноваційної діяльності.

Тема 5. Інноваційний розвиток підприємств.

Тема 6. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності.

Тема 7. Інноваційні ризики.

Тема 8. Оцінка ефективності інновацій.

Тема 9. Глобалізація інноваційної сфери економіки.

Тема 10. Інноваційна складова економічної безпеки.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3.

Вид підсумкового контролю – залік.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	практ. з.	сам. р.
Тема 1. Теорії інноваційного розвитку	6	-	-	6
Тема 2. Інноваційний розвиток національних економічних систем	10	2	2	6
Тема 3. Ринок інновацій	10	2	2	6
Тема 4. Державне регулювання інноваційної діяльності	10	2	2	6
Тема 5. Інноваційний розвиток підприємств	10	2	2	6
Тема 6. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності	10	2	2	6
Тема 7. Інноваційні ризики	6	-	-	6
Тема 8. Оцінка ефективності інновацій	10	2	2	6
Тема 9. Глобалізація інноваційної сфери економіки	10	2	2	6
Тема 10. Інноваційна складова економічної безпеки	8	2	-	6
Усього годин	90	16	14	60

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перескладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Обґрунтувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.	словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, розповідь, самостійна робота з статтями навчальними посібниками, підручниками та словниками; наочні методи: ілюстрування, демонстрування; практичні методи: практичні роботи, науково-дослідні роботи, підготовка рефератів; методи самостійної роботи вдома: проблемно-пошукові; проектного навчання; колективної розумової діяльності; застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні;	– опитування теоретичних питань; – розв'язування тестів; – виконання вправ на практичних заняттях; – реферативні виступи; – реферат-презентація; – виконання завдань самостійної роботи.
ПРН 2. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом	робота під керівництвом викладача: розробка рефератів; виконання наукових та практичних завдань на практичних заняттях; методи формування пізнавальних інтересів:	– опитування теоретичних питань; – розв'язування тестів; – виконання вправ на практичних заняттях; – реферативні виступи; – реферат-презентація;

господарювання.	забезпечення успіху в навчанні; створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу; створення ситуації новизни навчального матеріалу;	– виконання завдань самостійної роботи.
ПРН 3. Уміти планувати механізми управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечувати результативність формування та використання інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання.	методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, обговорення теоретичних питань, дискусії, доповіді; методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань; проведення контрольних робіт, написання наукових робіт; тестовий контроль: складання та розв'язування тестів;	– опитування теоретичних питань; – розв'язування тестів; – виконання вправ на практичних заняттях; – реферативні виступи; – реферат-презентація; – виконання завдань самостійної роботи.
ПРН 4. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур.	інтерактивні методи: передавання інформації; ведення дискусії; вдосконалення вмінь; розв'язування проблем («мозковий штурм», техніка номінальних груп, метод генерації ідей, консультації); імітаційні технології; дистанційне навчання Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment); комп'ютерні та мультимедійні методи:	– опитування теоретичних питань; – розв'язування тестів; – виконання вправ на практичних заняттях; – реферативні виступи; – реферат-презентація; – виконання завдань самостійної роботи.
ПРН 5. Уміти виявляти закономірності й особливості розвитку міжнародного інноваційного процесу, міжнародного науково-технічного обміну й аналізувати тенденції інноваційної діяльності міжнародних компаній.	використання освітніх мультимедійних презентацій.	– опитування теоретичних питань; – розв'язування тестів; – виконання вправ на практичних заняттях; – реферативні виступи; – реферат-презентація; – виконання завдань самостійної роботи.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Обґрунтувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.	20	20	12
ПРН 2. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.	20	20	12
ПРН 3. Уміти планувати механізми управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпечувати результативність формування та використання інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання.	20	20	12
ПРН 4. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур.	20	20	12
ПРН 5. Уміти виявляти закономірності й особливості розвитку міжнародного інноваційного процесу, міжнародного науково-технічного обміну й аналізувати тенденції інноваційної діяльності міжнародних компаній.	20	20	12
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	Не зараховано
0 – 34	F	

Література та джерела інформації

Основні

1. Андрушків Б. М., Мельник Л. М. Прикладні аспекти ринку інновацій: навч. посіб. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2015. 108 с.
2. Артим-Дрогомирецька З. Економічний ризик: навч. посіб. Львів: Магнолія, 2006. 2015. 320 с.
3. Волкова О. І., Денисенка М. П. Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник. Київ : Професіонал, 2011. 960 с.
4. Левченко Ю. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2015. 448 с.
5. Микитюк П. П., Сенів Б. Г. Інноваційна діяльність: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
6. Микитюк П. П. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Тернопіль : ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
7. Управління інноваціями : навч. посіб. / О. І. Гуторов та ін. 2-ге вид. доп. Харків : «Діса плюс», 2016. 266 с.
8. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник. Київ : Либідь, 2006. 480 с.

Допоміжні

1. Бошицький Ю. Л. Інтелектуальна власність в сучасній Україні – актуальні питання модернізації та правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 213 – 217.
2. Войнова Є. І. Інновації в системі міжнародних економічних відносин : навч.-метод. посіб. Одеса : «ОНУ імені І. І. Мечникова», 2014. 132 с.
3. Волобуєв Г. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 3. С. 213 – 217.
4. Гук О. В., Колосовська В. В. Формування інноваційної політики підприємства. *Глобальні і національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 440 – 442.
5. Делілова Т. В., Шершенюк О. М. Обґрунтування стратегічних заходів щодо забезпечення моделі інноваційного розвитку України. Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств : монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 92 – 103.
6. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : навч. посіб. К. : Кондор, 2012. 600 с.
7. Кафлевський В. В. Інфраструктура ринку інновацій та його складові. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2012. № 4 (70). С. 27 – 33.

8. Кваша О. С. Інноваційний розвиток економіки України: світовий досвід та рекомендації для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(1). С. 150 – 154.

9. Клименко О. В. Управління ризиком інноваційної діяльності підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2012. № 58 (964). С. 72 – 76.

10. Копішинська К. О. Структура та контурність функціонування інноваційної системи підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 44 (1017). С. 79 – 85.

11. Кот Л. Л. Ризики інноваційної діяльності підприємств. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2013. Вип. 28. Т. 1. С. 410 – 418.

12. Найдюк В. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 251 – 263.

13. Орлова В. М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економічний нобелівський вісник*. 2015. № 1. С. 79 – 85.

14. Радченко О. П. Інноваційний розвиток національної економіки – конкурентоспроможність держави на міжнародному ринку. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. Одеса: Наука і техніка, 2015. Т. 14. Вип. 3. С. 51 – 63.

15. Семенченко Н. В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2014. Т. 19. Вип. 1 (2). С. 64 – 67.

16. Сергєєва О. Р. Теоретико-методичні засади інноваційної політики суб'єктів підприємництва. *Управлінська, фінансова та маркетингова діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: монографія*. Дніпропетровськ: Пороги, 2016. С. 353 – 361.

17. Шавшин О. С. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 3 (2). С. 167 – 171.

Інформаційні ресурси

1. Баланюк О. С. Державна підтримка інноваційної діяльності. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4396/1/19.pdf>.

2. Боронос В., Савченко К. Бюджетно-податкові інструменти механізму управління екологічно спрямованим інноваційним розвитком економіки. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/svfin/2008_4/17-175.pdf.

3. Бояринова К. О., Бацалай Т. М. Інтелектуальний капітал як інструмент інноваційного розвитку підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/pspe/2009_4/Bacalay_409.htm.

4. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633>.

5. Дегтярєва І. О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10diovdz.pdf>.

6. Єлець О. П. Організаційні форми інноваційної діяльності. URL: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/2011/7/7_2011_4.pdf.

7. Захарова Т. М. Інноваційна політика держави та принципи її регулювання. URL: <http://intkonf.org/zaharova-tv-innovatsiyna-politika-derzhavi-ta-printsipi-yiyi-regulyuvannya>.

8. Івашковський С. Циклічний розвиток економіки в сучасних умовах. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/133.htm.

9. Корнух О. В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>.

10. Мельниченко О. А. Інноваційний розвиток національної економіки: виклики для держави, бізнесу та населення. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.Ua/e-book/db/2012-2/doc/2/02.pdf>.

11. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

13. Стойко І., Мельник Л. Український ринок інновацій та його перспективи у стратегії «Європа 2020». *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2012. Вип. 1 (6). С. 164 – 172. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012/12siiuse.pdf>.

14. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. URL: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920&cat_id=46017.

15. Шипуліна Ю. С. Шляхи розвитку інноваційної діяльності України в глобалізованому економічному просторі. *Механізм регулювання економіки*. 2014. № 4 URL: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_19/YULIYA_S_SHYPULINA_OKSANA_V_KOSTYKThe_Ways_of_Development_Ukrainian_Innovation_Activity_in_Globalized_Economy.pdf.